

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 21/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť S. K., Ž., zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Š. B., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 378/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2010 doručená sťažnosť S. K., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 378/08 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že «(...) Dňa 24. 11. 2008 podala matka dieťaťa J. Ž. na Okresný súd v Žiline návrh „Úprava práv a povinnosti k maloletému dieťaťu“, ktorý súd vedie pod sp. zn. 15P/378/2008. Predmetom uvedeného návrhu je zverenie maloletého J. Ž. do osobnej starostlivosti matky, zaviazat' otca - sťažovateľa platiť výživné a úprava styku s maloletým. (...)

Okresný súd Žilina i napriek tomu, že podanie bolo podané dňa 24. 11. 2008 doposiaľ vo veci samej nerozhodol. Skutočnosť je taká, že za 21 mesiacov boli iba dve pojednávania. Prvé bolo skoro po roku dňa 27. 10. 2009 a druhé dňa 8. 6. 2010 a to i napriek tomu, že som okresný súd tri krát žiadal o vytýčenie pojednávania. (...)

Z dôvodu prieťahov v konaní podal sťažovateľ dňa 21. 9. 2009 na Okresnom súde Žilina sťažnosť na prieťahy v konaní. Na uvedenú sťažnosť odpovedal podpredseda okresného súdu JUDr. R. B. listom „Vyjadrenie k sťažnosti“ zo dňa 8. 10. 2009, ktorý sťažovateľovi odpovedal, že nedošlo k prieťahom v konaní.

Na druhú sťažnosť sťažovateľa zo dňa 8. 4. 2010 odpovedal podpredseda okresného súdu JUDr. V. K., ktorý mu listom „Vyjadrenie k sťažnosti“ zo dňa 16. 4. 2010 oznámil, že jeho sťažnosť je plne dôvodná a v konaní došlo zo strany súdu k prieťahom v konaní, začo sa mu ospravedlnil.

Sťažovateľ podal aj tretiu sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní dňa 17. 6. 2010. Na ňu odpovedal listom „Vyjadrenie k sťažnosti“ zo dňa 14. 7. 2010 predseda Okresného súdu Žilina JUDr. D. B., ktorý uviedol, že sťažnosť je čiastočne dôvodná len vo vzťahu k celkovej dĺžke konania, ktorá je vzhľadom na charakter veci neprimeraná.

S poukázaním na uvedené možno povedať, že vzhľadom na charakter veci je lehota súdneho konania neprimerane dlhá, pretože došlo k prieťahom v konaní, ktoré spôsobil okresný súd. (...)

Postupom súdu, ako aj jeho nečinnosťou, vznikla sťažovateľovi značná škoda, ktorá spočíva predovšetkým v tom, že sťažovateľ sa nemôže stretávať so svojím synom, alebo ak sa s ním chce stretnúť musí dva krát za víkend cestovať za synom a nemôže sa s ním stretávať podľa jeho predstáv, pretože mu to matka jeho syna nedovoľuje.

Z uvedeného stručného prehľadu je zrejmé, že súdne konanie, ktorého lehota začala plynúť dňom 24. 11. 2008, t. j. podaním „Úprava práv a povinnosti k maloletému dieťaťu“ zo dňa 21. 11. 2008 na Okresný súd v Žiline, nie je do dnešného dňa právoplatne skončené,

naopak vo veci nebol okresným súdom vydaný rozsudok. Ku dňu 24. 08. 2010 tak celé súdne konanie trvá viac ako 21 mesiacov, čo spôsobuje vznik právnej neistoty na strane sťažovateľa, ktorý sa týka aj úpravy styku s maloletým dieťaťom, čím dochádza k porušeniu jeho práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. (...)

Z vyššie uvedených dôvodov sťažovateľ namieta porušenie práv na súdnu a inú právnu ochranu, konkrétne čl. 48. ods. 2 Ústavy SR(...)

Rovnako namieta porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách(...)

Právomoc Ústavného súdu SR rozhodovať o tejto sťažnosti je daná na základe čl. 127 ods. 1 Ústavy SR(...)

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ požaduje v dôsledku neukončeného viac ako 21 mesiacov trvajúceho súdneho konania a na základe pretrvávajúcich neodôvodnených prieťahov v predmetnom konaní v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy SR a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3320 EUR, ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Túto sumu sťažovateľ požaduje tiež z toho dôvodu, že počas súdneho konania sa nemohol stretávať so svojím synom, čím mu vznikla nemajetková ujma a keďže do dnešného dňa nebol vyneseny právoplatný rozsudok, pretrváva na strane sťažovateľa stav právnej neistoty. Ako vyplýva z doteraz prijatej judikatúry ÚS SR, ústavné právo neprerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa zásadne naplní, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/1995).

Ďalej si sťažovateľ uplatňuje náhradu trov právneho zastúpenia v súlade s § 11 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov, za poskytovanie právnych služieb do dnešného dňa, pozostávajúcu z dvoch právnych úkonov, a to z prevzatia a prípravy zastúpenia a z písomného podania na Ústavný súd SR a režijné paušály za ne.

Vzhľadom na skutočnosti uvedené v tejto sťažnosti, sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd SR po predbežnom prerokovaní sťažnosti vyniesol toto rozhodnutie:

Ústavný súd SR začína konanie o porušení práva sťažovateľa S. K., zast. advokátom JUDr. Mgr. Š. B., na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, zakotveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a v čl. VI. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V konaní vo veci samej sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd SR vyniesol tento nále:

1. Základné právo sťažovateľa S. K. na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov upravenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručenej v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 15P/378/2008.

2. Okresnému súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 15P/378/2008 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi S. K., priznáva finančné zadostučinenie vo výške 3320 EUR, (slovom: tritisícristodvadsať EUR), ktoré je Okresný súd v Žiline povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. S. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet JUDr. Mgr. Š. B.(...), a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.».

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal(...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 378/08 dochádza k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom(...)

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (mutatis mutandis II. ÚS 26/95).

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú zo súvisiaceho spisu sp. zn. 15 P 378/08, ktorý si ústavný súd zadovážil, je zrejmé, že okresný súd prakticky od začiatku napadnutého konania konal vo veci v podstate priebežne, pričom postupne musel posúdiť aspoň tri druhy návrhov. Dňa 24. novembra 2008 S. Ž. (ďalej aj „matka dieťaťa“ alebo „navrhovateľka“) doručila okresnému súdu návrh na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu J. Ž. (ďalej len „maloletý“) proti sťažovateľovi ako odporcovi. Okresný súd 19. decembra 2008 uznesením ustanovil maloletému kolízneho opatrovníka, vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k návrhu (výzvu sa podarilo sťažovateľovi doručiť až 2. februára 2009) a zároveň vyzval známych zamestnávateľov sťažovateľa na oznámenie výšky priemerného zárobku. Dňa 25. februára 2009 sa sťažovateľ vyjadril k návrhu. Dňa 6. apríla 2009 sťažovateľ požiadal o vydanie predbežného opatrenia na úpravu styku evidovaného pod sp. zn. 21 P 112/09 a prideleného do veci sp. zn. 15 P 378/09. Dňa 7. apríla 2009 okresný súd doručoval uvedený návrh na vydanie predbežného opatrenia matke a kolíznemu opatrovníkovi. Dňa 24. apríla 2009 sťažovateľ doručil návrh na zmenu priezviska dieťaťa (evidovaný pod sp. zn. 15 P 139/09 a pridelený do napadnutého konania). Dňa 28. apríla 2009 okresný súd zamietol sťažovateľov návrh na vydanie predbežného opatrenia (doručené

sťažovateľovi 6. mája 2009). Dňa 5. mája 2009 okresný súd sťažovateľovi oznámil, že zmena priezviska maloletého, tak ako o ňu požiadal sťažovateľ, nie je v zmysle platných predpisov možná. Dňa 10. júla 2009 okresný súd vyzval sťažovateľa na oznámenie skutočností dôležitých pre konanie (výzva doručená 15. júla 2009 – sťažovateľ reagoval 17. júla 2009). Zároveň boli požiadaní o súčinnosť aj známi zamestnávateľa sťažovateľa. Dňa 1. októbra 2009 okresný súd nariadil v predmetnej veci termín pojednávania na 27. október 2009. Dňa 14. októbra 2009 sťažovateľ doručil návrh na predvolanie svedkov. Dňa 27. októbra 2009 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu zmeny pomerov na strane sťažovateľa, ako aj z dôvodu poskytnutia lehoty jedného mesiaca na dosiahnutie dohody o úprave styku k maloletému. Dňa 4. decembra 2009 sťažovateľ doručil súdu „*Oznámenie o dohode s matkou o styku s dieťaťom*“. Dňa 27. januára 2010 matka dieťaťa doručila súdu dohodu o úprave styku, ktorú sťažovateľ odmietol podpísať s tým, aby takúto dohodu v tomto znení súd schválil. Dňa 24. marca 2010 okresný súd vyzval úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na prešetrenie pomerov v rodine a zároveň vyzval zamestnávateľa sťažovateľa na oznámenie priemernej výšky zárobku. Zároveň toho istého dňa nariadil termín pojednávania na 8. jún 2010. Dňa 21. mája 2010 matka dieťaťa doručila okresnému súdu dohodu o úprave styku podpísanú oboma rodičmi maloletého. Dňa 8. júna 2010 súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu zmeny pomerov na strane sťažovateľa odročené s tým, že bude urobený dopyt na súčasného zamestnávateľa sťažovateľa. Dňa 6. júla 2010 sťažovateľ podal žiadosť o úpravu styku k maloletému evidovanú pod sp. zn. 30 P 337/2010 zaradenú k napadnutému konaniu. Dňa 14. júla 2010 okresný súd vyzval matku maloletého na vyjadrenie sa k návrhu otca zo 6. júla 2010. Dňa 19. augusta 2010 matka maloletého doručila súdu stanovisko k návrhu otca na úpravu styku. Dňa 3. novembra 2010 okresný súd nariadil termín pojednávania na 9. december 2010. Pojednávanie konané 9. decembra 2010 bolo odročené na 16. december 2010. Dňa 16. decembra 2010 okresný súd vyhlásil rozsudok vo veci.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného chronologického prehľadu podstatných úkonov okresného súdu sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na to, že podľa jeho názoru, aj keď doterajší priebeh konania pred okresným súdom nebol celkom bez prietáhov, v zásade smeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa

a nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných prietáhov v konaní v takom rozsahu a intenzite, ktoré by si vyžadovali prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto v danom štádiu napadnutého konania neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2011